

PŘEDMLUVA

Tři studie, které předkládám v této knize, jsou jen formálně samostatné. Ve skutečnosti pojednávají o téměř témětu, o reálných zdrojích poesie Johna Keatse. Vznikly z dlouholetého zájmu o anglickou romantickou literaturu vůbec a Keatsovu osobnost a tvorbu zvlášť, který u mne probudil svými přednáškami a pracemi zesnulý profesor František Chudoba, autor podnes nejvýznamnější české studie o Keatsovi (1913). Neboť mimo Chudobův essay nepřinesla naše anglistická literární věda o tomto pokrokovém romantickém básníkově nic podstatného, nevyjímajíc ani Bibliu populárně informační výklad ve výboru z Keatsových básní, který autor přeložil a vydal r. 1928, ani mé dva drobné příspěvky, stručný článek ve V ý š e b r a d u a kapitolku v anglicky psaných dějinách anglické literatury v období romantismu (1952). Zabýval jsem se sám také jedním důležitým problémem v své disertační práci o Keatsově vztahu ke klasické mythologii a umění (1935), ale tato dnes už v mnohém překonaná práce nevyšla tiskem.

Už v době, kdy jsem začal vědecky pracovat, pojal jsem záměr pokusit se jednou o širší a hlubší keatsovskou monografii. A touto knihou zčásti plním úkol, který jsem si před mnoha lety vytkl. Jak se mi podařilo jej zvládnout, posoudí čtenáři sami.

Účelem mé práce bylo prozkoumání a zhodnocení Keatsova vztahu ke skutečnosti, která se sverázně odráží v jeho básních. Ačkoliv Keats nenapsal mnoho, nelze očekávat, že podám úplný obraz tohoto vztahu ve všech podrobnostech, zejména pokud se týká Keatsova poměru k soudobé i starší anglické literatuře a k evropskému kulturnímu dědictví. Přesto doufám, že se mi podařilo objasnit tento vztah aspoň v základních a charakteristických rysech, takže na jeho podkladě bude možno dospět i k lepšímu pochopení a zhodnocení Keatsova uměleckého přínosu, jímž se zvlášť nezabývám, ale k němuž se hodlám vrátit zvláštní prací později.

Prozatím jsem se věnoval zcela záměrně jen obsahu Keatsovy poesie, tomu, co Keats sám nazývá »pravdou«. Uměleckou formu tohoto reálného obsahu, které Keats říká »krása«, jsem považoval za samozřejmou, neboť její vysoká hodnota (samozřejmě mám na mysli Keatsovy nejlepší skladby) je očividná a téměř obecně je také uznávána. Kdyby tomu tak nebylo, neměli bychom ani důvod, ani právo vůbec se Keatsovým dílem zabývat.

Při práci jsem se pochopitelně nemohl spoléhat jen na vlastní znalosti a výzkum; čerpal jsem z bohaté keatsovské literatury anglické a jinojazyčné, pokud mi byla přístupna. Protože z ní nebylo do češtiny přeloženo téměř nic a naše původní literatura o tomto předmětu je velmi chudá, může moje práce být prospěšná také tím, že seznamuje naši vědeckou obec se současným stavem keatsovského bádání v cizině. Že k těmto pramenům nepřístupují nekriticky, pozná čtenář práce sám.

O jedné stránce své práce se musím zmínit zvlášť. Čeští čtenáři Keatse neznali anglického jazyka mohou zatím číst jen ty Keatsovy básně a dopisy, které jsou do češtiny přeloženy. A to je málo. Abych tuto obtíž aspoň částečně překonal, pokusil jsem se sám přeložit některé verše a dopisy, které jsou pro poznání Keatsova vztahu ke skutečnosti důležité. Kdekoli jsou básně, výňatky z básní nebo z dopisů uvedeny bez jména překladatelova, jde o můj překlad. Neomlouvám se za umělecké nedostatky těchto překladů, zvlášť básnických, proto, že jejich hlavní účel je tlumočit věrný smysl a zachovat veršovou formu originálu.

Verše jiných básníků, pokud nebyly přeloženy, ponechávám v původním znění, stejně jako verše Keatsovy, když je třeba poukázat na jejich umělecké vlastnosti a zvláštnosti. I to, že má práce takto, třebaš nedokonale, po prvé zpřístupňuje mnoho Keatsových básní a dopisů širší české veřejnosti, považuji za její nemalý přínos.

V Brně 30. března 1957.